Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19113

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu envanter, okul öncesi dönemdeki (48-72 ayl?k) çocuklar?n yürütücü i?levlerini (Y?) de?erlendirmek amac?yla uyarlanm??t?r. Ölçek çe?idi, orijinal bir envanterin Türkçe diline ve kültürel ba?lam?na adapte edilmesi sürecini ifade eden bir **Uyarlama** çal??mas?d?r. Uyarlama çal??mas?, Hande Arslan Çiftçi taraf?ndan 2020 y?l?nda Marmara Üniversitesi'nde tamamlanan doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, sadece ölçe?in psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) incelemekle kalmam??, ayn? zamanda uygulanan bir okul öncesi yürütücü i?levler e?itim program?n?n etkilili?ini de ara?t?rm??t?r.

Çal??ma, özellikle erken çocukluk döneminde bili?sel geli?imin önemli bir göstergesi olan yürütücü i?levler alan?ndaki bo?lu?u doldurmay? ve Türkiye'deki ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yürütücü ??levler, Çocukluk Dönemi, Okul Öncesi, Envanter, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Bili?sel Geli?im

Yazarlar

Hande Arslan Çiftçi

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 48 ile 72 ayl?k aral???ndaki okul öncesi çocuklar?n yürütücü i?levlerini ebeveyn veya ö?retmen raporlamas? yoluyla güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki erken çocukluk e?itimi alan?nda **psikometrik** aç?dan sa?lam bir de?erlendirme arac? sa?lamay? hedeflemi?tir.

Uyarlaman?n tamamlanmas?, erken ya?ta bili?sel yap?lar?n taranmas?, geli?imsel risklerin belirlenmesi ve hedeflenen e?itim programlar?n?n etkinli?inin bilimsel olarak de?erlendirilmesi için zemin haz?rlam??t?r.

Yap?

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri, bili?sel psikolojinin merkezi bir kavram? olan **Yürütücü ??levler** (Y?) yap?s?n? ölçmektedir. Y?'ler genellikle üç temel bile?enden olu?ur: **Çal??ma Belle?i**, **?nhibitör Kontrol** (dürtüleri ve dikkat da??t?c?lar? kontrol etme) ve **Bili?sel Esneklik** (görevler aras?nda geçi? yapma yetene?i).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu envanter, çocuklar?n günlük ya?amdaki davran??lar? ve görevleri yerine getirme ?ekilleri üzerinden bu üst düzey bili?sel beceriler bütününü de?erlendirir. Ölçek, çocuklar?n hedefe yönelik davran??lar? düzenleme, planlama ve kontrol etme yeteneklerindeki farkl?l?klar? yakalamak üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, uyarlama çal??mas? kapsam?nda 48-72 ayl?k çocuklar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Doktora tezinde (Arslan-Çiftçi, 2020), ölçe?in **yap? geçerli?i** (faktör analizi sonuçlar?) ve muhtemelen ölçüt ba??nt?l? geçerlik türlerine ili?kin detayl? bulgular sunulmu?tur. Bu çal??malar, ölçe?in amaçlad??? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik analizlerinin sonuçlar?, ölçe?in Türk kültürüne uygunlu?unu ve maddelerin beklenen teorik yap?y? temsil etme derecesini ortaya koymaktad?r. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel sonuçlar için ana referans kayna?? incelenmelidir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla yürütülmü?tür. Bu analizler, genellikle **iç tutarl?l?k** (Cronbach Alfa katsay?s?) ve **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme derecesini yans?t?rken, test-tekrar test güvenilirli?i, ölçümlerin zaman içindeki kararl?l???n? göstermektedir.

Güvenirlik katsay?lar?n?n kabul edilebilir düzeyde olmas?, Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri'nin 4-6 ya? grubu Türk çocuklar?nda tutarl? sonuçlar üretti?ini i?aret eder. Detayl? güvenirlik katsay?lar? (örne?in, alt boyutlar baz?nda) yazar?n doktora tezinde rapor edilmi?tir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin önemli bir parças? olarak, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulanmas? amac?yla **faktör analizi** yap?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in temel psikolojik yap?y? temsil eden alt boyutlar?n? (muhtemelen çal??ma belle?i, inhibisyon ve bili?sel esneklik gibi) belirlemeye veya do?rulamaya odaklanm??t?r.

E?er Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?ld?ysa, bu, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk verileriyle ne ölçüde uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Faktör yükleri, özde?erler ve uyum indeksleri gibi faktör analizi detaylar?, tezin metodoloji bölümünde aç?klanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Envanter Bilgileri

Test Type:

Uyarlama

Format:

Derecelendirme Envanteri (Ebeveyn veya Ö?retmen Raporu)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Okul Öncesi Çocuklar

Age Group:

48-72 ayl?k çocuklar (4-6 ya?)

Population Details:

Marmara Üniversitesi'nde doktora tezi kapsam?nda geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lan Türk çocuklar? örneklemi.

Test Methodology:

Ölçek, erken çocukluk döneminde yürütücü i?levlerin davran??sal göstergelerini ölçmek üzere haz?rlanm??, psikometrik geçerli?i incelenmi? bir araçt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Hande Arslan Çiftçi, Marmara Üniversitesi, Bili?sel Esneklik, Çal??ma Belle?i, ?nhibisyon, Psikolojik Ölçüm

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses:

h.arslanciftci@gmail.com

Correspondence Address:

Marmara Üniversitesi, ?stanbul (Doktora Tezi Ba?lam?nda)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **2020** y?l?nda doktora tezi çal??mas? kapsam?nda uyarlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar?na ili?kin detayl? bilgi ve izinler için sorumlu yazar (Hande Arslan Çiftçi) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Arslan-Çiftçi, H. (2020). *Çocukluk dönemi yürütücü i?levler envanteri'nin 48-72 ayl?k çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ve okul öncesi yürütücü i?levler e?itim program?'n?n etkilili?inin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi, ?stanbul.

Tezin tam metnine YÖK Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: cocukluk-donemi-yurutucu-islevler-envanteri-toad.pdf

Çocukluk Dönemi Yürütücü ??levler Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak verilerde yer almad???ndan bu giri?te sunulamamaktad?r. Ölçek maddelerine ve detayl? yönergelerine sorumlu yazar?n doktora tezinden veya ilgili ileti?im kanal?ndan ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM